

Rutin

Utreda och dokumentera

Område Styrning och ledning	Förvaltning BAS	Verksamhetsområde/Enhet IFO, Barn och unga	Fastställd av Maria Kindberg
Fastställd datum 130828	Giltighetstid Tillsvidare	Reviderad	Diarienummer 2014/695

UTREDA OCH DOKUMENTERA

Syfte

Att tydliggöra processen vad gäller inhämtande av information samt att dokumentera utredningen.

Utgångspunkter för utredningsarbetet

Enligt SoL ska utredningsarbetet inom socialtjänsten utmärkas av en helhetssyn på klienten, ett tillvara tagande av vad klienten själv uttrycker för behov och önskemål, ett barnperspektiv, utveckling av de egna resurserna samt respekt för den enskildes integritet och självbestämmande.

- sök information om både barnets behov och föräldrarnas förmåga vid ex. samtal, observationer, hembesök, referentsamtal
- ta hjälp av föräldringsteman
- vid dokumentation; skilj på information om barnets behov och information om föräldrarnas förmåga
- be uppgiftslämnare om förtydligande och exempel vid behov hur vet du det du vet?

Utredningsprocessen:

- utredningsplan
- utredningsformulär
- informationsinsamling – faktorer i familj och miljö, barnets behovsområden och föräldrarnas förmåga
- avstämning, ev komplettering av ytterligare information
- hembesök ska göras under utredningsprocessen
- analys och bedömning

Triangeln

Det finns ingen regel för i vilken ordning de olika sidorna i triangeln ska utredas, men ett sätt kan vara att börja med faktorer i familj och miljö och sedan fortsätta med barnets behov och föräldrarnas förmåga (se BBIC:s grundbok Barns behov i centrum).

Utredningsformuläret

Utredningsformuläret ska användas flexibelt. Det måste alltid göras en bedömning av vad utredningen ska omfatta, men för att göra en utredning utifrån en helhetssyn på barnet behöver man få en förståelse för både i vilken kontext barnet vuxit upp och för barnets och familjens nuvarande situation.

- Utöver en beskrivning av relevanta faktorer i barnets familj och miljö ska en utredning enligt BBIC omfatta ett av barnets behovsområden, i relation till en eller flera aspekter av föräldrarnas omsorgsförmåga.
- Värt att tänka på är att bara för att ett behovsområde valts ut som relevant för utredningen, behöver inte samtliga aspekter av området undersökas. Man kan exempelvis välja att utreda den unges skolsituation, men inte fritidssysselsättningar och hobbies.
- En utredning ska ges en sådan omfattning att den kan leda till ett sakligt korrekt beslut, dvs inte göras mer omfattande än vad omständigheterna i ärendet kräver.
- Det kan i detta sammanhang vara viktigt att skilja mellan en utredning av ett barn som inte sedan tidigare är känt inom socialtjänsten och ett kortfattat beslutsunderlag när alla fakta sedan tidigare är kända.

- De uppgifter som bedöms ha betydelse för beslutet sammanställs till ett beslutsunderlag i BBIC:s utredningsformulär.
- Omfattningen av uppgifter måste alltid anpassas till varje enskilt ärende. Ofta är det nödvändigt att sovra bland de uppgifter som finns i utredningsmaterialet, så att beslutsunderlaget koncentreras till de uppgifter som är av direkt betydelse för beslutet.

Utgångspunkter för att anpassa utredningsformuläret

En utredning ska inte vara mer omfattande än nödvändigt. Hänsyn ska tas till BBIC:s grundprinciper.

- Det är viktigt att man tänker igenom om den inhämtade informationen är relevant och under vilken rubrik den inhämtade informationen hör hemma.
- Den redovisade informationen ska vara lättöverskådlig.
- Det bör finnas en sammanfattning längst fram i beslutsunderlaget. Som beskriver barnet eller den unge och redogör för anledningen till utredningen, ev tidigare och pågående insatser, vad som framkommit om barnets eller den unges behov och föräldrarnas förmåga.
- Om barnets föräldrar inte finns i landet ska det framgå hur barnets behov tillgodoses här och nu, betydelsefulla faktorer i familj och miljö, vilka svårigheter och resurser som identifierats samt en bedömning av vilket stöd som behövs.
- Barnet/den unges uppfattning om socialtjänstens utredning och hur barnet eller den unge har bidragit med information ska dokumenteras.
- Barnets egen uppfattning om sina behov, föräldrarnas förmåga och faktorer i familj och miljö ska, så långt det är möjligt, beskrivas.
- Föräldrarnas och övrigas uppfattning ska också tydligt framgå.
- Hur barn och föräldrar har tagit del av utredningsmaterialet under utredningens gång ska dokumenteras under en särskild rubrik.
- Resurser och svårigheter ska identifieras och det ska göras en samlad bedömning av om barnet behöver skydd eller stöd
- Barnets och föräldrarnas inställning till utredningen, planerade insatser och förslag till beslut ska framgå av dokumentationen, liksom hur handläggaren tagit hänsyn till detta.
- Hur barnet eller den unge varit delaktig och haft medinflytande ska framgå av dokumentationen. Om barnet av någon anledning inte har varit delaktig i utredningen ska detta beskrivas.
- BBIC:s utredningsformulär är utformat för att motsvara ovanstående punkter.

Analys

Grundar sig på en sammanvägning och bedömning av informationen i utredningen, ställd i relation till juridiska aspekter, olika teorier, hypoteser, kunskap och beprövad erfarenhet, risk- och skyddsfaktorer och med respekt för barns och föräldrars kompetens. Analysen ska ge svar på utredningens frågeställningar.

I analysen ingår att:

- Bedöma interaktionen mellan barnets behov, vårdnadshavarnas förmåga och faktorer i familj och miljö
- Identifiera mönster och förändringar och bedöma i vilken riktning utvecklingen går över tid
- Finna och klarlägga förklaringar till olika problem och omständigheter – olika hypoteser prövas, bekräftas eller förkastas
- Klarlägga föräldrarnas och den unges insikt, motivation, förmåga och möjlighet till förändring
- Barn/unga som är aktuella inom socialtjänsten kan ha flera eftersatta behov när det gäller t ex hälsa och utbildning. En viktig uppgift för socialtjänsten är att se till att barn i utsatta livssituationer får tillgång till hälso-och utvecklingsbefrämjande resurser samt en god pedagogisk miljö

Bedömning

- På basis av aktuell kunskap och samlade erfarenheter fatta ett beslut tillsammans med barn/ungdom och föräldrar om att föreslå eller inte föreslå en insats
- Innebär att svara på frågorna: behövs skydd eller stöd krävs det några insatser från socialtjänsten för att tillgodose barnets behov?

Barnets bästa är utgångspunkten i val av insatser. Vad som är barnets bästa ska alltid relateras till utredningsmaterialet och ta fasta på barnets hela situation, där införmåtinen från barnet själv är en viktig kunskapskälla.

Bedömningen av vilka insatser som bäst svarar mot behoven görs vanligen tillsammans med barnet/den unge och föräldrarna.

Följande frågeställningar kan användas som vägledning i bedömningsprocessen:

- På vilket sätt kommer insatsen/insatserna att leda till att barnet får sin behov tillgodosedda?
- På vilket sätt kan insatsen/insatserna hindra, förebygga, och undanröja risker?
- På vilket sätt kan insatsen/insatserna skapa, stödja och upptäcka skydd för barnet?
- Om barnet haft insatser tidigare, vilka insatser har fungerat bra eller mindre bra?
- Vilka andra insatsalternativ har övervägts och vilka konsekvenser skulle det få för barnet?
- Hur kan goda relationer till personer som är viktiga för barnet upprätthållas och förstärkas?
- Hur mycket stöd och hjälp klarar barnet och familjen att ta emot vid olika tidpunkter?
- Hur kan nödvändiga resurser mobiliseras inom familjens nätverk, av socialtjänsten och av andra myndigheter? Vilka är barnets intressen och önskemål, och vad prioriterar barnet högst? Att få en cykel kan exempelvis stå mycket högre upp på önskelistan än behandlingsinsatser. Hänsyn kan behöva tas till sådana praktiska önskemål, eftersom de kan leda till förändringar som gör att barnet kan ta till sig behandlingen

Besluta och planera insatser

Beslutsfattande och planering av insatser går ofta hand i hand. En förutsättning för att utforma lämpliga och hållbara insatser är att engagera dem det rör, nämligen barnen och föräldrarna. Följande tre nyckelaspekter är med hänsyn till barns och ungas hälsa och utvecklin, grunden för planering av insatsernas innehåll och tidsram:

- barnets/ den unges skyddsbehov behöver tryggas
- barnet/den unge kan inte vänta längre för att få sina behov tillgodosedda
- barnets/den unges skol-och inläringssituation behöver upprätthållas

Utredningen kan utmynna i följande slutsatser:

- barnet/den unge och familjen har inte behov av skydd eller stöd från socialtjänsten
- barnet/den unge och familjen har behov av stöd i form av öppenvårdsinsatser inom socialtjänsten. Vårdnadshavarna eller den unge samtycker
- barnet/den unge och familjen bedöms ha behov av öppenvårdsinsatser, men föräldrarna avböjer och det finns inga skäl för vård enligt LVU
- barnet/den unge har behov av vård utanför det egna hemmet

Övervägande av vårdalternativ

Vilka konsekvenser får olika insatser, eller avsaknad sv insatser, för barnet och för familjen.

Sammanfattning:

- anledning till utredning
- tidigare och pågående insatser
- kort beskrivning av familj och miljö

- kort beskrivning av barnet/den unge kort beskrivning av föräldrarnas förmågor
- identifierade resurser och svårigheter bedömning av om barnet/den unge är i behov av skydd/stöd
- bedömning av barnets bästa
- behov av insatser och förslag till beslut
